

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, लेखा अधिकृत (अधिकृत तृतीय) पदको आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा योजना

लिखित परीक्षा :

कुल पूर्णाङ्क : २००

पत्र/विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न सङ्ख्या × अङ्क	समय
प्रथम	१००	४०	विषयगत प्रश्न	४ प्रश्न × ५ अङ्क ८ प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	१००	४०	विषयगत प्रश्न	४ प्रश्न × ५ अङ्क ६ प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
			समस्या समाधानमूलक प्रश्न	१ प्रश्न × २० अङ्क	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाका लागि १००/१०० पूर्णाङ्कका दुई पत्रहरू हुनेछन् ।
- प्रथमपत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नका हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा दुईभन्दा बढी टिप्पणीहरू (short notes) सोध्न सकिनेछ ।
- प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । उम्मेदवारले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- प्रत्येक पत्रको उत्तीर्णाङ्क पूर्णाङ्कको ४० प्रतिशत हुनेछ ।
- भाषा विषयबाहेक अन्य विषयका लागि उत्तरको माध्यम अङ्ग्रेजी वा नेपाली हुनेछ ।

प्रथम पत्र : शासकीय प्रणाली एवं सार्वजनिक व्यवस्थापन

पूर्णाङ्क : १००

समय : ३ घण्टा

१. राज्य र सरकार (२ प्रश्न × १० = २० अङ्क)

- १.१ शासनका आधारभूत पक्षहरू : अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरू
- १.२ शासनको राजनैतिक तथा प्रशासनिक संरचना
- १.३ नेपालको शासन प्रणाली
- १.४ सूचनाको हक र पारदर्शिता
- १.५ राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन : अवधारणा, क्षेत्र र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरू

२. संविधान र कानून (२ प्रश्न × १० = २० अङ्क)

- २.१ नेपालमा संवैधानिक विकास
- २.२ नेपालको वर्तमान संविधान : मुलभूत विशेषताहरू, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका, मौलिक हक, निर्देशक सिद्धान्त र राज्यका नीतिहरू, संवैधानिक तथा कानून निर्मित निकायहरूको कार्य एवं तिनको कार्यक्षेत्र
- २.३ मानव अधिकार, नागरिक चेतना, जनताका कर्तव्य र जिम्मेवारीहरू
- २.४ कानूनका स्रोतहरू तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया
- २.५ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद

३. सार्वजनिक प्रशासन (१ प्रश्न × १० = १० अङ्क)

- ३.१ सार्वजनिक प्रशासन: अर्थ, सिद्धान्त र नवीनतम अवधारणा (Emerging Concept)
- ३.२ सामाजिक समावेशीकरण (Social Inclusion) र यसका विविध पक्षहरू
- ३.३ सार्वजनिक उत्तरदायित्व: अवधारणा, आवश्यकता र सार्वजनिक उत्तरदायित्वको सुनिश्चितता (Ensuring Public Accountability)
- ३.४ गुनासो व्यवस्थापन र सार्वजनिक सुनुवाइ
- ३.५ संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व (Corporate Social Responsibility): अवधारणा र प्रयोग
- ३.६ ट्रेड युनियन र सामूहिक सौदावाजी (Collective Bargaining)
- ३.७ त्रि.वि.को मौजुदा सङ्गठनात्मक प्रणाली (Organization System) को सबल तथा दुर्बल पक्ष र सुधारका सम्भावनाहरू
- ३.८ कार्यसम्पादनमा आधारित वृत्ति प्रणाली (Performance-based career system)

४. सार्वजनिक सेवा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापन एवं योजना (३ प्रश्न × १० = ३० अङ्क)

- ४.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- ४.२ सार्वजनिक सेवा प्रवाह
- ४.३ तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
- ४.४ सार्वजनिक नीति : निर्माण प्रक्रिया र विश्लेषण
- ४.५ नागरिक बडापत्र
- ४.६ मानव स्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- ४.७ नेपालको योजना र बजेट प्रणाली
- ४.८ विकास योजना र चालु आवधिक योजना
- ४.९ सहभागितामूलक योजना र विकास

५. आर्थिक मामिलाहरू (१ प्रश्न × १० = १० अङ्क)

- ५.१ आर्थिक वृद्धि तथा आर्थिक विकास
- ५.२ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- ५.३ वैदेशिक सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग
- ५.४ प्रविधि हस्तान्तरण (बौद्धिक सम्पत्ति अधिकार समेत)
- ५.५ व्यापार, बजार र श्रम उदारीकरण
- ५.६ आर्थिक कटनीति
- ५.७ गरिबी र बेरोजगारी

६. सुशासन र विद्युतीय सुशासन (१ प्रश्न × १० अङ्क = १०)

- ६.१ सुशासनको अर्थ र परिभाषा
- ६.२ विद्युतीय शासनको अवधारणा र महत्त्व
- ६.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको प्रयोग
- ६.४ सुशासन र नागरिक अधिकार सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था
- ६.५ सूचना व्यवस्थापन प्रणाली
- ६.६ नेपाल सरकारको सूचना प्रविधि नीति
- ६.७ त्रि.वि.मा सूचना प्रविधिको प्रयोगको अवस्था
- ६.८ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को जानकारी
- ६.९ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग र राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रको काम, कर्तव्य अधिकार

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

पूर्णाङ्क : १००

समय : ३ घण्टा

१. आर्थिक प्रशासन (१ प्रश्न X १० अङ्क = १०)

- १.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र र चक्र
- १.२ आर्थिक प्रशासनका प्रमुख कार्यहरु
- १.३ सार्वजनिक प्रशासनमा आर्थिक प्रशासनको महत्त्व
- १.४ सार्वजनिक प्रशासन र आर्थिक प्रशासनको अन्तर सम्बन्ध
- १.५ सार्वजनिक प्रशासनमा जिम्मेवारी र जवाफदेहिता
- १.६ कार्य सञ्चालनको सुपरीवेक्षण, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
- १.७ आर्थिक कारोबारमा सदाचारिता, इमान्दारिता र वित्तीय जवाफदेहिता
- १.८ त्रि.वि. आर्थिक प्रशासन सञ्चालन व्यवस्था

२. आर्थिक प्रशासनसँग संलग्न निकायहरु र जनशक्ति (१ प्रश्न X १० अङ्क = १०)

- २.१ नेपाल सरकार र अर्थ मन्त्रालय
- २.२ शिक्षा तथा विज्ञान प्रविधि मन्त्रालय
- २.३ महालेखापरीक्षकको कार्यालय: काम, कर्तव्य र अधिकार
- २.४ सार्वजनिक लेखा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार
- २.५ महालेखा नियन्त्रकको कार्यालय, कोष तथा लेखा नियन्त्रकको कार्यालय
- २.६ नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट संस्था
- २.७ त्रि. वि. मा लेखातर्फको जनशक्ति विकास, लेखाका कर्मचारीहरुको वृत्ति विकासका आधारहरु

३. बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन व्यवस्था (१ प्रश्न X १० अङ्क = १०)

- ३.१ बजेटको अर्थ प्रकार र सिद्धान्तहरु
- ३.२ बजेटको महत्त्व
- ३.३ चालु र पुँजीगत बजेटको अन्तरसम्बन्ध
- ३.४ वैदेशिक सहायता व्यवस्थापन
- ३.५ त्रि.वि.का आम्दानी तथा खर्चको वर्गीकरण
- ३.६ त्रि.वि.को बजेट निर्माण, स्वीकृति र निकासी व्यवस्था

४. लेखा प्रणाली (१ प्रश्न X १० अङ्क = १०)

- ४.१ लेखा प्रणालीको अवधारणा, सिद्धान्त र आधारहरु
- ४.२ नेपालमा सरकारी श्रेस्ता प्रणाली
- ४.३ त्रि. वि. लेखा निर्देशिका, २०८० तथा त्रि. वि. लेखा परीक्षण निर्देशिका, २०७७
- ४.४ सानो नगदी कोषको सञ्चालन
- ४.५ वासलात, आय-व्यय विवरण, सन्तुलन परीक्षण
- ४.६ बैंक हिसाब मिलान विवरण, महत्त्व तथा तयार गर्ने प्रक्रिया
- ४.७ वित्तीय विवरणको प्रतिवेदन र वित्तीय विवरणको विश्लेषण र महत्त्व

५. लेखापरीक्षण व्यवस्थापन र हास कट्टी (१ प्रश्न X १० अङ्क = १०)

- ५.१ लेखापरीक्षणको परिचय, उद्देश्य र आधारभूत सिद्धान्तहरु
- ५.२ लेखापरीक्षणको प्रकार र महत्त्व
- ५.३ लेखापरीक्षणको संवैधानिक एवं कानुनी आधारहरु
- ५.४ त्रि.वि.मा आन्तरिक र बाह्य लेखापरीक्षणको महत्त्व र उपयोगिता
- ५.५ कार्यमूलक लेखापरीक्षणको महत्त्व र यसको प्रयोग
- ५.६ वित्तीय अनुशासनमा लेखापरीक्षणको भूमिका
- ५.७ जिन्सी लेखापरीक्षण

- ५.८ सामाजिक लेखा परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइ
- ५.९ वेरुजु फछ्यौट तथा सम्परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था
- ५.१० त्रि. वि. मा वेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी व्यवस्था
- ५.११ आन्तरिक नियन्त्रण र यसको प्रयोग

६. सम्पत्ति तथा जिन्सी व्यवस्थापन (१ प्रश्न X ५ अङ्क = ५)

- ६.१ सम्पत्ति तथा जिन्सी व्यवस्थापनको प्रक्रिया
- ६.२ त्रि.वि.मा सम्पत्ति तथा जिन्सी व्यवस्थापनको महत्त्व र हालको प्रावधान
- ६.३ जिन्सी व्यवस्थापनका चुनौतीहरू अवस्थाहरू

७. योजना तथा विकास व्यवस्थापन (१ प्रश्न X १० अङ्क = १०)

- ७.१ योजनावद्ध विकास प्रयास, उपलब्धि, प्राप्ति र चुनौती
- ७.२ नेपालमा आर्थिक उदारीकरण, निजीकरणका प्रयास, उपलब्धि र चुनौतीहरू
- ७.३ सङ्घीय, प्रादेशिक र स्थानीय विकास योजना, आवधिक, मध्यकालीन र वार्षिक योजना तथा मध्यकालीन खर्चको संरचना
- ७.४ रणनीतिक योजना
- ७.५ दिगो विकास लक्ष्य
- ७.६ नतिजामूलक योजना प्रणाली
- ७.७ विकासमा सरकारी नीति, सहकारी क्षेत्र र गैर सरकारी क्षेत्रको भूमिका र उपयोगिता
- ७.८ विकास आयोजनाको अवधारणा, तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्यांकन
- ७.९ नेपालमा आयोजनाको व्यवस्थापन तथा अनुगमन तथा मुल्यांकन प्रणाली

८. वित्तीय व्यवस्थापन (१ प्रश्न X ५ अङ्क = ५)

- ८.१ वित्तीय व्यवस्थापनको अर्थ र महत्त्व
- ८.२ वित्तीय व्यवस्थापन चक्र
- ८.३ त्रि. वि. मा वित्तीय स्रोतको व्यवस्थापन
- ८.४ आर्थिक प्रशासन र वित्तीय व्यवस्थापन

९. आर्थिक ऐन, नियमहरू (१ प्रश्न X १० अङ्क = १०)

- ९.१ आयकर ऐन २०५८ र मूल्य अभिवृद्धी कर ऐन २०५३
- ९.२ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा नियमावली, २०६४
- ९.३ त्रिविको खरिदसम्बन्धी नियम

१०. पद र सेवासँग सम्बन्धित समस्या र समाधान : १ प्रश्न २० अंक

पद तथा सेवासँग सम्बन्धित कुनै पनि समस्या समाधान गर्न सक्ने क्षमताको परीक्षण (उम्मेदवारको विश्लेषणात्मक सीप, नीतिगत ज्ञान र समाधानका वैकल्पिक उपायहरू सुल्झाउन सक्ने क्षमताको जाँच) का लागि समसामयिक र मौलिक विषयमा प्रश्न सोधिनेछ। सोधिएका प्रश्नको अध्ययन र विश्लेषण गरी प्रचलित कानूनलाई समेत आधार मानी उपयुक्त उत्तर दिनुपर्नेछ।

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, लेखा अधिकृत (अधिकृत तृतीय) पदको आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रमको विशिष्टीकरण तालिका

(Specification Chart)

२०८१

प्रथम पत्र : शासकीय प्रणाली एवं सार्वजनिक व्यवस्थापन

पूर्णाङ्क: १००

समय : ३ घण्टा

एकाइ	विषय शीर्षक	अङ्क	प्रश्न सङ्ख्या	प्रश्न सङ्ख्या × अङ्कभार
१.	राज्य र सरकार	१०	२	१० प्रश्न × १० अङ्क
२.	संविधान र कानून	१०	२	
३.	सार्वजनिक प्रशासन	१०	१	
४.	सार्वजनिक सेवा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापन एवं योजना	१०	३	
५.	आर्थिक मामिलाहरु	१०	१	
६.	सुशासन र विद्युतीय सुशासन	१०	१	

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

पूर्णाङ्क : १००

समय: ३ घण्टा

एकाइ	विषय शीर्षक	अङ्क	प्रश्न सङ्ख्या	प्रश्न सङ्ख्या × अङ्कभार
१.	आर्थिक प्रशासन	१०	१	४ प्रश्न × ५ अङ्क ६ प्रश्न × १० अङ्क
२.	आर्थिक प्रशासनसँग संलग्न निकाय र जनशक्ति	१०	१	
३.	बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्याङ्कन व्यवस्था	१०	१	
४.	लेखा प्रणाली	१०	१	
५.	लेखापरीक्षण व्यवस्थापन र ह्रास कट्टी	५	२	
६.	सम्पत्ति तथा जिन्सी व्यवस्थापन	५	१	
७.	योजना तथा विकास व्यवस्थापन	५	१	
८.	वित्तीय व्यवस्थापन	१०	१	
९.	आर्थिक ऐन नियमहरु	१०	१	
१०.	पद र सेवासँग सम्बन्धित समस्या र समाधान	२०	१	१ प्रश्न × २० अङ्क